

SCI-CONF.COM.UA

TOPICAL ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE



**ABSTRACTS OF V INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JANUARY 15-17, 2020**

**SOFIA
2020**

TOPICAL ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE

Abstracts of V International Scientific and Practical Conference

Sofia, Bulgaria

15-17 January 2020

Sofia, Bulgaria

2020

UDC 001.1
BBK 91

The 5th International scientific and practical conference “Topical issues of the development of modern science” (January 15-17, 2020) Publishing House “ACCENT”, Sofia, Bulgaria. 2020. 1057 p.

ISBN 978-619-93537-5-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Topical issues of the development of modern science. Abstracts of the 5th International scientific and practical conference. Publishing House “ACCENT”. Sofia, Bulgaria. 2020. Pp. 21-27. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytsky M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Editorial board

Dessislava Iosifova, VUZF University, Bulgaria

Aleksander Aristovnik, University of Ljubljana, Slovenia

Efstathios Dimitriadi, Kavala Institute of Technology, Greece

Eva Borszeki, Szent Istvan University, Hungary

Fran Galetic, University of Zagreb, Croatia

Goran Kutnjak, University of Rijeka, Croatia

Janusz Lyko, Wroclaw University of Economics, Poland

Ljerkica Cerovic, University of Rijeka, Croatia

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Marian Siminica, University of Craiova, Romania

Mirela Cristea, University of Craiova, Romania

Olga Zaborovskaya, State Institute of Economics, Russia

Peter Joehnk, Helmholtz - Zentrum Dresden, Germany

Zhelio Hristozov, VUZF University, Bulgaria

Toma Sorin, University of Bucharest, Romania

Velizar Pavlov, University of Ruse, Bulgaria

Vladan Holcner, University of Defence, Czech Republic

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: sofia@sci-conf.com.ua

homepage: <http://sci-conf.com.ua>

©2020 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2020 Publishing House “ACCENT” ®

©2020 Authors of the articles

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕДІАСОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ

Черниш Олег Олександрович

аспірант кафедри соціальної педагогіки

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

м. Старобільськ, Україна

Анотація: У статті розкрито та проаналізовано поняття „соціалізація” та „медіасоціалізація” на міждисциплінарному рівні. Розкрито сутність та характерні особливості медіасоціалізації на міждисциплінарному рівні. Представлено основні напрямки науково-обґрунтованих історичних моделей соціалізації. У статті розкрито поняття „медіапростір” як засіб соціалізації молоді в сучасному інформаційному суспільстві.

Ключові слова: „соціалізація”, „медіа”, „медіасоціалізація”, „молодь”, „адаптація”.

Сучасний розвиток суспільства характеризується переходом до інформаційної ери. Однією з найголовніших цінностей стає інформація, як наслідок нове знання. Найдоступнішим джерелом цінностей інформаційної доби нині є медіа, особливо інтерактивна їх частина – нові медіа (інтерактивне радіо, інтерактивне телебачення, мобільна телефонія, Інтернет).

Молодь на сучасному етапі розвитку суспільства стає найбільш активним користувачем медіа. Будуючи своє особисте і професійне життя, особливо в період навчання, виникає необхідність для більшої взаємодії з медіа. Однак, не завжди ця взаємодія є контрольованою та має позитивний результат.

Стихійний вплив медіа має негативний характер і може перешкоджати розвитку особистості. У зв'язку з цим особливої уваги потребує питання медіасоціалізації молоді в умовах сучасного медіапростору.

Аналіз наукової соціально-педагогічної та психологічної літератури свідчить, що досліджувана наукова проблема складна, як у теоретичному, так і в практичному плані. Складність проблеми пов'язана з соціально-економічними змінами, які відбуваються в Україні, актуальністю, важливим практичним значенням та відсутністю сучасних дієвих систем медіасоціалізації молоді.

Але на сьогодні вже існує значний фонд наукових знань, що розкривають різноманітні аспекти теорії та практики досліджуваної проблеми.

Здійснюючи науково-педагогічне дослідження, ми спираємося на наукові досягнення та на сучасні соціально-педагогічні та психологічні доробки.

Метою нашого дослідження є розкрити стан дослідженості проблеми медіасоціалізації на міждисциплінарному рівні.

Для досягнення мети аналіз літературних джерел ми будемо здійснювати у 3 напрямках:

1. Медіасоціалізація молоді як предмет психолого-педагогічної науки;
2. Медіасоціалізація молоді в контексті наукових досліджень із соціальної роботи та соціальної педагогіки;
3. Медіа як засіб соціалізації молоді в сучасному інформаційному суспільстві.

Перш ніж досліджувати сутність соціалізації, необхідно зазначити, що визначення „соціалізація” набуває все більш активного застосування в якості наукової категорії представниками широкого спектру наук – філософії, соціології, психології, педагогіки. Унаслідок цього соціалізація має досить складний зміст і безліч визначень з точки зору різних галузей наук.

Поняття „соціалізація” вперше було введено в науковий обіг американським соціологом Ф. Гідінгсоном наприкінці XIX століття. Учений визначив соціалізацію як процес розвитку соціальної природи людини.

Учений Ф. Гіддінгс вважав, що соціалізація як процес „розвитку соціальної природи або характеру” людини здійснюється як внаслідок стихійного впливу оточення, так і завдяки впливу суспільства згідно „свідомому плану” [1, с. 163].

Офіційного статусу поняття „соціалізація” набуло в середині XX століття.

Після цього науковці приділяли велику увагу дослідженню поняття „соціалізація”. У зв’язку з цим з’являється декілька підходів до визначення цього терміну. Так, Б. Скінер, В. Уолтерс розглядають соціалізацію як процес соціального навчання. Ч. Кулі, Дж. Мід характеризують соціалізацію як результат соціальної взаємодії людей. Т. Парсонс, Р. Мертон розглядають соціалізацію як процес рольового тренування.

Таким чином, соціалізація розглядалася крізь призму поняття адаптації, як процес пристосування до культурних, психологічних і соціальних факторів навколишнього середовища.

У процесі історичного розвитку проявляється тенденція до автономізації особистості, яка пов’язана не тільки із пристосуванням до середовища, але й з саморозвитком і самореалізацією особистості. Це доводить аналіз основних науково-обґрунтованих історичних моделей соціалізації, таких як „психоаналітична” модель, модель „рольового тренінгу”, модель „соціального навчання”, модель „міжособистісного спілкування”, „когнитивна” модель, модель „інкультурації”. Розглянемо ці моделі більш детально.

„Психоаналітична” модель або модель „особистого контролю” З. Фрейда, основна ідея якої – залишати мало можливостей для виховного впливу, орієнтуватись більше на соціальні санкції (придушення одних і розвиток інших „суспільно корисних” інститутів, рефлексів). Іншими словами, соціалізація, за З. Фрейдом, полягає у розвитку особистісного контролю, визнанні людей від моменту їхнього народження асоціальними внаслідок вроджених агресивних інстинктів [9, с. 121].

Модель „рольового тренінгу” Т. Парсонса – сприйняття людиною загальних цінностей, у результаті чого дотримання загальновизнаних норм і стандартів поведінки стає потребою індивіда, елементом його мотиваційної структури [5, с. 84].

Головна ідея моделі „рольового тренінгу” Т. Парсонса пов’язана з розумінням соціалізації як процесу інтеграції індивіда в соціальну систему шляхом інтернаціоналізації загальновизнаних норм, внаслідок чого додержання цих

норм стає невід'ємною потребою людини, елементом його мотиваційної структури. Соціалізація як навчання соціальним ролям – одна з найважливіших ідей щодо нерозривного зв'язку процесів виховання і навчання, наслідком якої має стати орієнтація на задовільне функціонування в певній ролі (5, с. 86).

Модель „соціального навчання” Дж. Аронфріда, Дж. Г. Долларда, Б. Скіннера, Р. Уолтерса та ін. Ця модель ґрунтується на відомій формулі „стимул-реакція”, коли під соціалізацією розуміють „модифікацію” людської поведінки шляхом „дозування” стимулів, тобто пропорцій покарань і заохочень з метою отримання бажаної реакції [8, с. 113].

Модель „міжособистісного спілкування” („Я - теорія”, модель „дзеркального Я”) Ч. Х. Кулі, Дж. Г. Міда та ін. полягає в тому, що процес спілкування відбувається шляхом міжособистісного спілкування; це результат групового впливу на особистість. Прихильники цієї моделі вважають, що особистість формується шляхом чисельних взаємодій людини з навколишнім світом, внаслідок чого вона навчається дивитись на себе з погляду інших людей. [1, с. 232].

„Когнітивна” модель Ж. Піаже, А. Маслоу, ґрунтується на ідеї, що поведінка особистості детермінована її знаннями, сукупність яких утворює в її свідомості образ оточуючого світу. Головним аспектом соціалізації при цьому є процес навчання мисленню, розвитку пізнавальних, моральних та емоційних структур особистості [7, с. 56-57].

В моделі „інкультурації” Ф. Боаса, В. Малиновського соціалізація розглядається як процес передавання культурної спадщини. Людина – пасивний споживач, що автоматично сприймає культуру під час індивідуального розвитку. Сама ж культура трактується як своєрідний екран у вигляді національного характеру, на який проектується психологія індивіда” [6, с. 329].

Для розуміння основ процесу соціалізації молоді в контексті наукових досліджень із соціальної роботи та соціальної педагогіки ми звернулись до наукових праць С. Харченка, О. Караман, С. Савченка, В. Курило, А. Мудрика, І. Зверєвої, Л. Коваль, С. Хлебик, А. Капської.

У соціальній педагогіці дослідженню проблем соціалізації присвячені дослідження А. Мудрика. Науковець визначає соціалізацію як розвиток і самозміну людини у процесі засвоєння і відтворення культури, що відбувається у взаємодії людини зі стихійними, відносно спрямованими та цілеспрямовано створюваними умовами життя на всіх вікових етапах.

Ми погоджуємося з думкою В. Курило, С. Савченка та О. Караман у тому, що сучасний етап у розвитку соціалізаційної теорії потребує оновлення понятійно-термінологічного апарату. Це пов'язано з особливостями соціалізації особистості в умовах гібридної війни на сході України.

Одними з таких нових понять, на думку дослідників, може бути абераційна соціалізація й абераційна активність у соціальній сфері. Під першою необхідно розуміти негативну, хибну, спотворену, викривлену соціалізацію. Тобто формування особистості з вираженими негативними й хибними соціальними характеристиками під впливом зовнішніх негативних факторів та в залежності від рівня сформованості індивідуально-психологічних якостей особистості. Друге відображає активність такої особистості, спрямовану на досягнення антисоціальних цілей. Така активність проявляється в поведінці, діях, вчинках, при цьому всі вони характеризуються усвідомленістю і цілеспрямованістю.

Наслідком соціалізаційної аберації стає відсутність або вкрай низький рівень соціальної відповідальності особистості, її нездатність до чіткого духовно-морального самовизначення, нездатність до об'єктивного аналізу [4, с. 78].

Медіа як засіб соціалізації молоді в сучасному інформаційному суспільстві постає приблизно з середини ХХ ст., коли людство вступило в якісно нову фазу розвитку, яка визначається як „Інформаційне суспільство”. Цінностями цієї доби є інформація, а як наслідок нове знання.

Для молоді медіа виступають доступним джерелом інформації, яке відкриває можливості з одного боку для культурного розвитку та розширення кругозору, а з іншого – містить цілу низку ризиків. Медіапростір активно впливає на ціннісний світ молоді, її виховання та освіту, формуючи та змінюючи установки, моделі поведінки, діяльності і навчання

Джерельною і змістовною базою для нашого дослідження стали наукові праці з теорії соціалізації (Г. Андрєєва); наукові доробки щодо соціалізації студентської молоді (С. Савченко) та соціалізації молоді в умовах гібридної війни (В. Курило, О. Караман).

Ми поділяємо думку О. Коневщинської про те, що нині актуалізується ситуація, коли молодь змушена перебувати в медіапросторі, де існують віртуальні образи, стерті межі між дорослим та дитячим контентом та достатньо високий рівень агресії.

Аналізуючи поняття „медіапростір”, ми спираємося на думку Н. Коулдрі та А. Маккарті, які зазначали, що медіапростір – це діалектичне поняття, що відображає те, які медіаформи виробляють і одночасно самі виробляються існуючим соціальним простором. Позиція дослідників вказує на взаємозалежність та взаємообумовленість соціального та медіа просторів [3, с. 65].

О. Петрунко в своїх наукових працях досліджує процес соціалізації в умовах медіапростору. На думку ученої, медіапростір виконує низку важливих функцій, що опосередковують або й визначають перебіг соціалізації: інформує про середовище та інших людей, дає альтернативні зразки поведінки в соціумі, уможливорює переживання яскравих – „позитивних” (катарсис, радість, естетичне задоволення) і „негативних” (сум, тривога, страх, відчуття ризику) емоцій і почуттів, звільняє від тиску буденності, переносить у принципово інший, „альтернативний”, „віртуальний” вимір життя.

Ми розглядаємо медіа як єдине середовище, що використовується для комунікації (передачі) будь-яких даних у будь-яких цілях.

Цікавим є висновок В. Іванова, О. Волошенюка, що медіасоціалізація – нове явище інформаційного суспільства, пов’язане з руйнацією традиційних способів адаптації дитини та кризою сім’ї як суспільного інституту, а період, за який відбулися зміни, ще недостатній для того, щоб повноцінно проаналізувати наслідки і зробити чіткі висновки. Звідси слідує, що певним чином медіасоціалізація послаблює реальні контакти особистості, замінюючи їх

віртуальним спілкуванням, особливо цей вплив помітний в аспекті розвитку інституту сім'ї, а отже і реалізації традиційного механізму соціалізації.

Таким чином, перехід суспільства до інформаційної ери зумовив зростання ролі інформації, яка стала однією з найважливіших цінностей сучасної людини.

Поряд з цим спостерігається тенденція до поширення медіа, які стали найдоступнішим джерелом цінностей інформаційної доби. Зокрема, відбувається трансформація інтерактивної їх частини – нових медіа.

З середини ХХ століття зростає роль медіа як засобу соціалізації молоді.

Активними користувачами медіа останнім часом стає молодь. Для молоді медіа стали новим джерелом інформації. Розвиток різноманітних технічних засобів та гаджетів, які користуються популярністю серед молоді, швидкий доступ до мережі Інтернет та велика кількість інформаційних ресурсів відкривають нові можливості для популяризації медіа як серед молоді, так і серед старшого покоління. До того ж у молоді все більше виникає необхідність для більшої взаємодії з медіа, особливо в період навчання.

Але взаємодія з медіа може мати як позитивний характер, так і негативний. Так, медіа відкривають нові можливості для культурного розвитку та розширення кругозору. А з іншого боку можна відзначити стихійний вплив медіа на особистість. Велику роль у цьому відіграють інформаційна війна та інформаційні маніпуляції, які стали особливо актуальними після початку військових подій 2014 року на сході України.

Тому важливо, щоб соціально-педагогічний супровід медіасоціалізації молоді мав цілеспрямований систематичний характер, який буде регулюватися державою.

Соціально-педагогічний супровід процесу медіасоціалізації молоді повинен здійснюватися у закладах освіти, позашкільних установах, різноманітних молодіжних центрах та клубах.

Наразі проблема медіасоціалізації молоді є актуальною та потребує подальшого дослідження та розробки ефективних змісту і технологій соціально-педагогічного супроводу медіасоціалізації молоді у закладах освіти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Добренєков В.И. Тексты по истории социологии XIX-XX вв. Хрестоматия / В.И. Добренєков, Л.П. Беленкова. – М.: Наука, 1994 – 383 с. 1
2. Іванов В.Ф. Медіаосвіта та медіаграмотність / В.Ф. Іванов. – К.: Центр вільної преси. 8
3. Коломієць О.Г. Медіасоціалізація молоді в сучасному медіапросторі / Інформаційні технології в освіті. – 2018. – № 4 (37). 5
4. Курило В.С. Соціалізація особистості в умовах гібридної війни на сході України : монографія / В. С. Курило, С. В. Савченко, О. Л. Караман ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Старобільськ: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2018. – 240 с. 4
5. Мертон Р. Американская социологическая мысль: тексты / Р. Мертон, Дж. Мид, Т. Парсонс. – М.: изд-во МГУ, 1994. – 496 с. 21
6. Москаленко В. В. Соціальна психологія. Підручник / В.В. Москаленко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с. 26
7. Смелзер Н. Социология / Н. Смелзер ;[пер. с англ.]. – М. : Феникс, 1998. – 127 с. 27
8. Соколова Г.Н. Современная западная социология. Хрестоматия / Г.Н. Соколова, Л.Г. Титаренко. – М.: Тесей, 2008. – 520 с. 22
9. Фрейд З. Психология бессознательного / З. Фрейд. – М.: Просвещение, 1989. – 448 с. 19